Olimpiada interdisciplinară CULTURĂ ŞI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ
(Limba şi Literatura Română şi Religie - LICEU)
Etapa națională, Satu Mare, județul Satu Mare

Probă scrisă
CULTURĂ ŞI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ
21 mai 2026

Nivelul claselor IX - X

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu. Punctaj total 100 de puncte.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

PARTEA I **40 de puncte**

Se dă textul:

Un dor ciudat mă prinde: aș vrea să fiu o floare
Cu fragede și albe petale de ninsoare,
La margine de codri sălbateci răsărită,
Plăpândă și duioasă, frumoasă și smerită,
Să cresc încet pe lujer, de vânturi legănată
Pân' ce îmbobocită trezi-mă-voi odată.
Atunci sub ucigașa miresmelor povară
Să stau boboc de floare o zi de primăvară.
Din lumea cea streină să văd doar printre gene
Lungi cârduri de cocoare rotindu-se alene;
Din ziua-ntreagă-n suflet atâta să-mi rămâie,
Albastrul de pe Ceruri și-un miros de tămâie.

De cum ieși-va însă puzderia de stele
Să rup voios vesmântul de frunze reci și grele.
Minune înflorită cu visele-mpreună
Să mă deschid întreagă sub razele de lună;
Oglindă fermecată pârâul m-o răsfrânge
Pe când privighetoarea va plânge, va tot plânge.

Curată și streină de-a patimilor șoapte,
Întreaga mea viață să ție doar o noapte,
O noapte cu vrăjită lumină viorie,
Și, fără de durere, când zorile-au să vie,
Topi-mă-voi, ca roua, sub raza-ntâi de soare
Odată cu stingherul luceafăr care moare.

Vasile Voiculescu - *Dor ciudat*

A. Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, cu privire la textul dat. **20 de puncte**

1. Precizează funcția dominantă a comunicării din textul dat, motivând alegerea făcută. **4 puncte**
2. Identifică un motiv literar, evidențiindu-i rolul în discursul liric. **4 puncte**
3. Prezintă relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice utilizate. **4 puncte**
4. Comentează semnificația versurilor: *Din ziua-ntreagă-n suflet atâta să-mi rămâie,/ Albastrul de pe Ceruri și-un miros de tămâie*. **4 puncte**
5. Explică, în 40-60 de cuvinte, semnificația titlului în raport cu textul poetic. **4 puncte**

B. Scrie un eseu de minimum 200 de cuvinte, în care să prezinți modul în care tânărul conștientizează libertatea și responsabilitatea ca situare a sinelui în raport cu lumea, valorificând textul dat și experiența personală și culturală/religioasă. **20 de puncte**

În redactarea eseului, vei avea în vedere:

– prezentarea modului în care tânărul conștientizează libertatea și responsabilitatea ca situare a sinelui în raport cu lumea; **6 puncte**

- ilustrarea viziunii prezentate cu două secvențe comentate din text; **4 puncte**
- valorificarea a două experiențe, una personală și una culturală/religioasă; **6 puncte**
- dezvoltarea unui punct de vedere original asupra temei. **4 puncte**

PARTEA a II-a **40 de puncte**

Se dă textul:

Dumnezeu, iertător, nu pedepsește mereu păcatele și greșelile noastre. [...] (cel viclean, n.n.) treaz, nu ne trece cu vederea nicio faptă bună. (De partea cealaltă a ecuației semnul valorilor se inversează).

De aceea e atât de greu de înfăptuit binele, pentru că întâlnești la tot pasul îndârjitele împotriviri și iscusitele piedici ale celui viclean. [...]

De îndată ce ia hotărârea de a face binele, omul își asumă o răspundere imensă și-și bagă de bună voie capul în laț. Ce-i drept, binele fiind de esență divină, voitorii de bine dau dovadă [...] de mare cutezanță și chiar de trufie. Oricum, înainte de a te avânta în domeniul binelui, este necesar a ști că treci pe un teren minat. [...]

Răul poate să-l facă oricine, cât de nevolnic ar fi. Binele însă e numai pentru sufletele tari și firile călite. Răul: lapte pentru copii; binele: carne pentru adulți. G. Duhamel creând pe bietul „amploaiat”** Salavin, pornit dintr-odată pe sfințenie și sfârșind înfrânt a înțeles cum stau lucrurile. Sfințenia și bunătatea nu-s la îndemâna oricui. Una-i să bați mingea pe maidan, alta să faci scrimă. Se cere o pregătire, un antrenament aspru. Pentru această cauză „se mortifică”*** (și se întăresc) monahii în fel și chip înainte de a îndrăzni s-o apuce pe calea faptelor bune*.

Nicolae Steinhardt, Jurnalul fericirii

*Georges Duhamel (1884 – 1966), medic și scriitor francez
***amploaiat (din fr. employé)* = funcționar, impiegat, slujbaș
**** a se mortifica* = a (se) supune la chinuri fizice sau morale; a (se) tortura.

Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, utilizând informaţii din textul dat. **20 de puncte**

1. Precizează două motive pentru care înfăptuirea binelui este dificilă, așa cum reiese din textul dat. **4 puncte**

2. Menționează, din textul suport, patru caracteristici ale oamenilor capabili să facă binele. **4 puncte**

3. Explică, în 40–60 de cuvinte, semnificația sintagmei *Răul: lapte pentru copii; binele: carne pentru adulți,* valorificând informațiile din textul dat. **4 puncte**

4. Prezintă, în 40–60 de cuvinte, relația dintre bine și rău, în viziunea autorului. **4 puncte**

5. Comentează, în 40 – 60 de cuvinte, afirmația: *voitorii de bine dau dovadă [...] de mare cutezanță și chiar de trufie.* **4 puncte**

B. Redactează, în minimum 200 de cuvinte, un eseu despre asumarea responsabilității tinerilor în alegerea binelui, pornind de la afirmația: *...înainte de a te avânta în domeniul binelui este necesar a ști că treci pe un teren minat,* valorificând experiența ta culturală și religioasă. **20 de puncte**

În redactarea eseului, vei avea în vedere următoarele:

- evidențierea relației dintre asumarea binelui și responsabilitatea personală, pornind de la secvența citată; **4 puncte**
- valorificarea a două concepte specifice din sfera valorilor religioase; **6 puncte**
- exprimarea a două opinii personale referitoare la dificultățile întâlnite de tineri în alegerea binelui**,** valorificând experiența culturală și religioasă; **6 puncte**
- dezvoltarea unei viziuni originale asupra temei. **4 puncte**

REDACTARE **10 puncte**

Pentru redactarea întregii lucrări se acordă **10 puncte**, astfel:

- existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere; **3 puncte**
- coerența exprimării (logica formulării enunțurilor, în răspunsurile referitoare la itemii semiobiectivi; logica înlănțuirii ideilor, în compuneri); **4 puncte**
- utilizarea limbii literare (stil şi vocabular potrivite temei, proprietate a termenilor, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată); **2 puncte**
- respectarea numărului de cuvinte. **1 punct**

Olimpiada interdisciplinară CULTURĂ ŞI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ
(Limba şi literatura română şi Religie - LICEU)
Etapa națională, Satu Mare, județul Satu Mare

Probă scrisă
CULTURĂ ŞI SPIRITUALITATE ROMÂNEASCĂ
21 mai 2026

Nivelul claselor XI-XII

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu. Punctaj total 100 de puncte.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

PARTEA I **40 de puncte**

Se dă textul:

Iosif din Arimateea și alți oameni buni coborâseră pe Iisus de pe cruce în hrubă de piatră. […] Iar Fecioara Maria era izbită de o durere care nu mai putea avea alinare. […] Toată era vălmășag de furtună, întuneric de disperare. […]

„Voi lăsa aici ca un blăstăm crucea de pe munte îşi zise, înălțând spre cer ochii. Voi lua în suflet duhul copilului meu, și huma o voi lăsa pământului; Dumnezeu va îngriji de ea. Eu voi porni în pribegia morții, prin lume, voi merge până ce voi cădea și voi pieri; nu mă va opri nimic, nu mă va mângâia nimic, căci nimic din lumea aceasta nu-mi va putea aminti de frumusețea și de bunătatea fiului meu... ”

Învăluită în straiele-i negre, porni; ochii mari îi luceau prin hobotul fumuriu. […] Și într-o după-amiază, pe un drum cotit, la o margine de sat, ajunse din urmă pe un drumeț gârbov cu obrazul aspru și cu ochii neliniștiți. Fecioara Maria dintr-o dată văzu în trecut toată viața omului acestuia. Fusese tânăr, iubise și el și umblase cu tovarășa inimii lui în amurg prin marginea unui crâng; se luptase și el, izbise și fusese izbit, vărsase sânge și fusese rănit; apoi în tulburările și răutățile vieții, ucisese, și legile lumii îl osândiseră la muncă silnică. Și din întunericul ocnelor se înturna acuma nenorocit și zdrobit, printre oameni. […]

Așa ajunse la cea dintâi căsuță a satului. Era o colibă curată în mijlocul unei livezi. […] O fetiță bălaie, cu obrajii rumeni, cu ochii plini de lumină, ieși în prag. […] Ochii ei albaștri erau blânzi și limpezi. Și nenorocitul întinse mâinile spre milostenie; și privind pe copil, deodată lucirea stranie din ochii lui se stânse. Fecioara sta în hainele-i mohorâte lângă un cireș înflorit al livezii, se uita la om și-i cetea în cuget și-n suflet ca într-o carte. Îl vedea cum își aduce aminte, de demult, de când era și el curat ca pruncul cel bălai, îl vedea aducându-și aminte de fericiri puține și de multe năcazuri, îl vedea aducându-și aminte de multele-i asupriri și ticăloșii. Toate și le amintea ocnașul și privea la copilița care sta înaintea lui, cu capul puțin plecat pe un umăr. O simțire necunoscută îl străpunse deodată, ca un junghi; lacrimi începură să-i picure din ochi. Ah! fusese și el curat și bun, dar lumea îl ticăloșise, îl zdrobise și acuma a ajuns în amurgul vieții copleșit de durere și căință...

Fecioara Maria privi spre cer. Sus era liniște, nouraşi se mistuiau în adâncimile cerului, mici și albi ca niște aripi de îngeri. Făcu un pas în umbra cireșului înflorit și se lăsă pe o bancă de piatră. „Sufletul omenesc nu-i pierdut! ” murmură ea și se gândi la fiul ei răstignit. În inimă parcă-i picurară grăbit fiori calzi: erau lacrimile ocnașului. Și-și simți pribegia sfârșită; un somn mângâietor o cuprinse. Și cum dormea pe banca de piatră, îi căzu hobotul de pe fața trudită, de pe ochii dureroși, o boare lină începu să adie în căldura după-amiezii. Cireșul înflorit își scutură foițele florilor și, prin minunea lui Dumnezeu, foițele se prefăceau în fluturi albi și băteau din aripioare, răcorind și mângâind obrazul celei mai nefericite mame.

Mihail Sadoveanu, *Lacrimile*

A. Scrie răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, cu privire la textul dat. **20 de puncte**

1. Notează o temă a textului, motivându-ți alegerea. **4 puncte**
2. Precizează tipul de narațiune din text, justificându-ți alegerea prin două exemple. **4 puncte**
3. Prezintă o trăsătură a Fecioarei Maria, precizând modalitatea de caracterizare. **4 puncte**
4. Explică, în 50-60 de cuvinte, motivul pentru care drumețul este stăpânit de emoție. **4 puncte**
5. Comentează, în 50-70 de cuvinte, semnificația următoarei secvențe: *Voi lua în suflet duhul copilului meu, și huma o voi lăsa pământului; Dumnezeu va îngriji de ea.* **4 puncte**

B. Redactează un eseu de minimum 200 de cuvinte în care să prezinți frumusețea sufletului ca oglindire a unei estetici divine, valorificând atât textul dat, cât și experiența personală și culturală/ religioasă. **20 de puncte**

În redactarea eseului, vei avea în vedere:
- prezentarea a două ipostaze ale personajului, așa cum apar în textul dat**;** **6 puncte**
- ilustrarea viziunii prezentate cu două secvențe comentate din text; **4 puncte**
- valorificarea a două experiențe, una personală și una culturală/ religioasă care să ilustreze tema eseului; **6 puncte**
- dezvoltarea unui punct de vedere original asupra temei. **4 puncte**

PARTEA a II-a **40 de puncte**

Se dă textul:

[…] lucrătorilor de pământ le este dulce primăvara fiindcă văd atunci pământul încununat cu flori și odraslele de verdețuri întinse peste el pretutindeni ca o haină pestriță; corăbierilor le este dulce primăvara fiindcă pot pluti fără de primejdie pe spinarea mării, talazurile fiind potolite, iar delfinii jucându-se cu multă seninătate și deseori sărind chiar pe lângă corabie; iar nouă ne e dulce primăvara postului fiindcă obișnuiește a domoli talazuri nu de ape, ci de pofte dobitocești, și ne pune cunună nu din flori, ci de haruri duhovnicești - că zice Scriptura: „Cunună a harurilor vei lua pe creștetul tău" (Pilde 1, 9). Rândunica, venind, nu gonește iarna precum gonește postul, venind, iarna patimilor cugetului nostru. Nu se mai luptă sufletul cu trupul, nici nu se mai răscoală robul împotriva stăpânului, ci tot acest război al trupului se curmă. Deci, întrucât multă este la noi pacea, multă și seninătatea, haide să trag și eu la apă barca învățăturii, din liman în liman purtându-vă auzurile cuminți; hai să cutez a mă apropia de înțelesurile mai subțiri, filosofând despre cer și pământ și mare și despre restul zidirii.

[…] este adevărat că din mărimea și frumusețea făpturilor, după socoteală se cunoaște Făcătorul lor (Înțelepciunea lui Solomon 13, 5), cu cât vom cerceta mai mult mărimea și frumusețea făpturilor, cu atât ne vom apropia mai mult de Făcător. Este foarte bine a ști ce e făptura și ce e Făcătorul, ce este lucrul și ce e Făcătorul: că de ar fi știut să le despartă bine pe acestea vrăjmașii adevărului, n-ar fi încurcat toate, răsturnând jos cele de sus - nu că ar fi coborât stelele și cu cerul și ar fi ridicat pământul, ci că ei, coborând pe împăratul cerurilor de pe tronurile împărătești L-au pus în rândul făpturii, cinstind făptura cu întâietățile Dumnezeirii. […] Bun este cerul, însă a fost făcut ca să te închini Făcătorului; strălucitor e soarele, dar ca să îl slujești exact: „restul ansamblului zidirii". Cel Ce l-a lucrat; iar dacă vei rămâne la minunea zidirii și te vei opri la frumusețea lucrurilor, lumina ta s-a făcut întuneric sau, mai bine zis, te-ai folosit de lumină spre a te întunerici. Sfântul Ioan Gură de Aur*, Cele dintâi omilii la Facere*

Scrie răspunsul, în enunțuri, pentru fiecare dintre cerințele de mai jos, utilizând informații din textul dat. **20 de puncte**

1. Transcrie două secvențe din text care să evidențieze raportul dintre creație și Creator. **4 puncte**
2. Prezintă cui îi este dulce primăvara, valorificând mesajul textului. **4 puncte**
3. Descrie rolul creației conform viziunii Sfântului Ioan Gură de Aur. **4 puncte**
4. Explica, în 50 – 60 de cuvinte, sintagma *iarna patimilor cugetului nostru*. **4 puncte**
5. Comentează, în 50 – 70 de cuvinte, secvența: *din mărimea și frumusețea făpturilor, după socoteală se cunoaște Făcătorul lor*. **4 puncte**

B. Redactează, în minimum 200 de cuvinte, un eseu pornind de la afirmația Sfântului Ioan Gură de Aur: *dacă vei rămâne la minunea zidirii și te vei opri la frumusețea lucrurilor, lumina ta s-a făcut întuneric sau, mai bine zis, te-ai folosit de lumină spre a te întunerici*, valorificând textul dat și experiența ta culturală și religioasă. **20 de puncte**

În conceperea eseului, vei avea în vedere următoarele:
- corelarea conținutului textului cu reperul tematic propus; **6 puncte**
- valorificarea a două concepte specifice din sfera valorilor religioase; **6 puncte**
- enunțarea a două judecăți de valoare care să transmită experiența culturală și religioasă; **6 puncte**
- dezvoltarea unei viziuni originale asupra temei prin încadrarea compunerii în tipologia cerută. **2 puncte**

REDACTARE **10 puncte**

Pentru redactarea întregii lucrări se acordă **10 puncte**, astfel:
- existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere; **3 puncte**
- coerența exprimării (logica formulării enunțurilor, în răspunsurile referitoare la itemii semiobiectivi; logica înlănțuirii ideilor, în compuneri); **4 puncte**
- utilizarea limbii literare (stil și vocabular potrivite temei, claritate a enunțului, varietate a lexicului, sintaxă adecvată); **2 puncte**
- respectarea limitelor minime de cuvinte. **1 punct**